

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1532/2537

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1250, ป.พ.พ. มาตรา 1259, พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9, ป.พ.พ. มาตรา 1249, ป.ร.ฎ. มาตรา 7, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 9, พ.ร.บ.ล้มละลายฯ มาตรา 14, พ.ร.บ.ล้มละลาย มาตรา 14

ย่อ / หลักกฎหมาย

บริษัทจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัท ผู้ชำระบัญชีย่อมมีอำนาจชำระสะสางการทำงานของบริษัทให้เสร็จไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1250,1259(3) กรรมการหรือผู้จัดการของจำเลยหาอำนาจอีกต่อไปไม่ การที่เจ้าพนักงานประเมินของกรมสรรพากรมีหมายเรียกและแจ้งการประเมินภาษีของบริษัทไปยังกรรมการและผู้จัดการของจำเลยจึงเป็นการไม่ชอบ กรณีไม่อาจถือว่าจำเลยได้รับแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวแล้ว จำเลยจึงยังไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรได้ จึงถือว่าไม่ได้นำภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9(3) เพราะอาจจะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจนำหนี้มาฟ้องให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นหนี้ค่าภาษีอากรแก่โจทก์ เป็นเงินทั้งสิ้น 584,260.18 บาท เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวให้จำเลยทราบแล้วแต่จำเลยมิได้ชำระ ทั้งมิได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หนี้ภาษีอากรดังกล่าวจึงเป็นหนี้ภาษีอากรค้าง เจ้าหน้าที่ยของโจทก์ได้มีหนังสือทวงถามให้จำเลยชำระรวม 2 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่าสามสิบวันแล้วแต่จำเลยเพิกเฉยขอให้มีความพิทักษ์ทรัพย์ จำเลยเดือดดาลและพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายจำเลยให้การว่า จำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ยังอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี จำเลยไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว คดีของโจทก์ขาดอายุความเพราะโจทก์นำมาฟ้องเมื่อเกิน 10 ปีแล้ว ทั้งหนังสือแจ้งการประเมินโจทก์ก็ส่งมาไม่ชอบ เพราะเมื่อจำเลยจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วต้องส่งไปยังผู้ชำระบัญชี แต่โจทก์กลับส่งไปให้กรรมการของจำเลย ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2520 โดยมีนายประยูร สุขสวายเป็นผู้ชำระบัญชีเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหมายเรียกไปถึงผู้จัดการของจำเลยเพื่อมาให้อภัยคำชี้แจงเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีของจำเลยตามหมายเรียกเอกสารหมาย จ.1 และได้ทำการประเมินภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ที่จ่ายของจำเลยในรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518 รวมเป็นค่าภาษีอากรที่จำเลยค้างชำระแก่โจทก์เป็นเงิน 584,260.18 บาทเจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรบุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และภาษีเงินได้นิติบุคคลไปให้กรรมการและผู้จัดการของจำเลยทราบ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2523 ตามเอกสารหมาย จ.9 และ จ.11 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่าโจทก์ออกหมายเรียกและแจ้งการประเมิน

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย กับภาษีเงินได้นิติบุคคลไปยังกรรมการหรือผู้จัดการของ
จำเลยชอบหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทตั้งแต่วันที่ 10
ตุลาคม 2520 โดยมีนายประยูรเป็นผู้ชำระบัญชี ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา
1249 บัญญัติว่า"ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่า
เวลาที่จำเป็น เพื่อการชำระบัญชี" มาตรา 1250บัญญัติว่า "หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือ
ชำระสะสางการทำงานของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่าย
สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น" และมาตรา 1259ยังบัญญัติว่า "ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อม
มีอำนาจดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ (1)...(2) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็น
เพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี (3)...ดังนั้นเมื่อจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ผู้
ชำระบัญชีย่อมมีอำนาจดำเนินการของจำเลยตามบทกฎหมายดังกล่าว กรรมการหรือผู้จัดการ
ของจำเลยหา มีอำนาจดำเนินการของจำเลยอีกต่อไปไม่กรณีที่เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์มี
หมายเรียกถึงผู้จัดการของจำเลยเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 ภายหลังจากที่จำเลยได้จดทะเบียน
เลิกบริษัทแล้วเพื่อให้ไปให้ถ้อยคำและชี้แจงเกี่ยวกับภาษีรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518
โดยมิได้มีหมายเรียกไปถึงผู้ชำระบัญชีซึ่งมีอำนาจหน้าที่จึงไม่ชอบและแม้ผู้จัดการของจำเลยได้
มอบอำนาจให้ผู้ชำระบัญชีไปให้ถ้อยคำชี้แจงต่อเจ้าพนักงานของโจทก์ตามหนังสือมอบอำนาจ
เอกสารหมายเลข 3 ก็เป็นการมอบอำนาจที่ผู้มอบอำนาจไม่มีอำนาจจะกระทำได้มาแต่ต้น จึงไม่มีผล
แต่อย่างใด และไม่อาจถือได้ว่าผู้ชำระบัญชีได้ทราบโดยชอบแล้ว ทั้งการที่เจ้าพนักงานประเมิน
ของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายกับภาษีเงินได้
นิติบุคคลไปยังกรรมการและผู้จัดการของจำเลยซึ่งไม่มีอำนาจแล้วก็เป็นการแจ้งการประเมินโดย
ไม่ชอบด้วยเช่นกัน ที่โจทก์ฎีกาว่าประมวลรัษฎากร มาตรา 7 บัญญัติว่า"บรรดารายการ รายงาน
หรือเอกสารอื่น ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต้องนำยื่นนั้นให้กรรมการหรือผู้
เป็นหุ้นส่วนหรือผู้จัดการเป็นผู้ลงลายมือชื่อ" ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นรายการและชำระภาษีในนาม
จำเลยได้ต้องเป็นกรรมการหรือผู้จัดการเพราะประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายพิเศษมิได้บัญญัติให้ผู้
ชำระบัญชีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการแทนในกรณีที่จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วแต่อย่างใดการ
ที่เจ้าพนักงานออกหมายเรียกและมีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรไปถึงกรรมการและผู้จัดการ
ของจำเลยชอบแล้วนั้น เห็นว่าตามบทบัญญัติดังกล่าวที่ให้กรรมการหรือผู้จัดการเป็นผู้มีอำนาจ
ดำเนินการแทนนิติบุคคลนั้น ย่อมหมายถึงกรรมการหรือผู้จัดการที่ยังมีอำนาจดำเนินการแทนโดย
ชอบอยู่ มิได้หมายความว่าถึงกรรมการหรือผู้จัดการที่ไม่มีอำนาจแล้ว กรณีนี้ จำเลยจดทะเบียนเลิก
บริษัทและแต่งตั้งผู้ชำระต่อไปคือผู้ชำระบัญชี ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังที่วินิจฉัยแล้วข้างต้นกรณีไม่อาจถือได้ว่าจำเลยได้รับแจ้ง
การประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวแล้ว จำเลยยังไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ
พิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรได้ จึงถือไม่ได้ว่าหนี้ภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ที่อาจกำหนด
จำนวนได้แน่นอน ตามมาตรา 9(3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2493 เพราะอาจถูก
เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่
อาจนำหนี้จำนวนดังกล่าวมาฟ้องให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว
ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน คู่บับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษา
ศาลฎีกาที่ 1532/2537กรมสรรพากรโจทก์บริษัท วา รี้ ทิพย์ จำกัดจำเลย ป.พ.พ. ม. 1250
พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 ม. 9 (3) บริษัทจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัท ผู้ชำระบัญชียอม

มีอำนาจชำระสะสางการงานของบริษัทให้เสร็จไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1250,1259(3) กรรมการหรือผู้จัดการของจำเลยหาอำนาจอีกต่อไปไม่ การที่เจ้าพนักงาน ประเมินของกรมสรรพากรมีหมายเรียกและแจ้งการประเมินภาษีของบริษัทไปยังกรรมการและ ผู้จัดการของจำเลยจึงเป็นการไม่ชอบ กรณีไม่อาจถือได้ว่าจำเลยได้รับแจ้งการประเมินภาษีอากร จำนวนดังกล่าวแล้ว จำเลยจึงยังไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตาม ประมวลรัษฎากรได้ จึงถือไม่ได้ว่าหนี้ภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9(3) เพราะอาจจะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือ เพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจนำหนี้มาฟ้อง ให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายโจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นหนี้ค่าภาษีอากรแก่โจทก์ เป็นเงินทั้งสิ้น 584,260.18 บาท เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวน ดังกล่าวให้จำเลยทราบแล้วแต่จำเลยมิได้ชำระ ทั้งมิได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณา อุทธรณ์หนี้ภาษีอากรดังกล่าวจึงเป็นหนี้ภาษีอากรค้าง เจ้าหน้าที่ของโจทก์ได้มีหนังสือทวงถามให้ จำเลยชำระรวม 2 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่าสามสิบวันแล้วแต่จำเลยเพิกเฉย ขอให้มีการส่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายจำเลยให้การ ว่า จำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ยังอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี จำเลยไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว คดีของโจทก์ขาดอายุความเพราะโจทก์นำมาฟ้องเมื่อเกิน 10 ปีแล้ว ทั้งหนังสือแจ้งการประเมิน ภาษีอากรที่ส่งมาไม่ชอบเพราะเมื่อจำเลยจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วต้องส่งไปยังผู้ชำระบัญชี แต่โจทก์ กลับส่งไปให้กรรมการของจำเลย ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์ อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลย เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2520 โดยมีนาย ประยูร สุขสวายเป็นผู้ชำระบัญชีเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้ มีหมายเรียกไปถึงผู้จัดการของจำเลยเพื่อมาให้ถ้อยคำชี้แจงเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีของจำเลย ตามหมายเรียกเอกสารหมาย จ.1 และได้ทำการประเมินภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายของจำเลยในรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518 รวมเป็น ค่าภาษีอากรที่จำเลยค้างชำระแก่โจทก์เป็นเงิน 584,260.18 บาทเจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้ มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรบุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และภาษีเงินได้นิติบุคคลไปให้ กรรมการและผู้จัดการของจำเลยทราบ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2523 ตามเอกสารหมาย จ.9 และ จ.11 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่าโจทก์ออกหมายเรียกและแจ้งการประเมิน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย กับภาษีเงินได้นิติบุคคลไปยังกรรมการหรือผู้จัดการของ จำเลยชอบหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2520 โดยมีนายประยูรเป็นผู้ชำระบัญชี ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1249 บัญญัติว่า"ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่า เวลาที่จำเป็น เพื่อการชำระบัญชี" มาตรา 1250บัญญัติว่า "หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือ ชำระสะสางการงานของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายสินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น" และมาตรา 1259ยังบัญญัติว่า "ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อม มีอำนาจดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ (1)...(2) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็น เพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี (3)...ดังนั้นเมื่อจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ผู้ ชำระบัญชีย่อมมีอำนาจดำเนินการของจำเลยตามบทกฎหมายดังกล่าว กรรมการหรือผู้จัดการ

ของจำเลยหาที่มีอำนาจดำเนินการของจำเลยอีกต่อไปไม่การที่เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์มี
หมายเรียกถึงผู้จัดการของจำเลยเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 ภายหลังที่จำเลยได้จดทะเบียน
เลิกบริษัทแล้วเพื่อให้ไปให้ถ้อยคำและชี้แจงเกี่ยวกับภาษีรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518
โดยมิได้มีหมายเรียกไปถึงผู้ชำระบัญชีซึ่งมีอำนาจหน้าที่จึงไม่ชอบและแม้ผู้จัดการของจำเลยได้
มอบอำนาจให้ผู้ชำระบัญชีไปให้ถ้อยคำชี้แจงต่อเจ้าพนักงานของโจทก์ตามหนังสือมอบอำนาจ
เอกสารหมายเลข 3 ก็เป็นการมอบอำนาจที่ผู้มอบอำนาจไม่มีอำนาจจะกระทำได้มาแต่ต้น จึงไม่มีผล
แต่อย่างใด และไม่อาจถือได้ว่าผู้ชำระบัญชีได้ทราบโดยชอบแล้ว ทั้งการที่เจ้าพนักงานประเมิน
ของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายกับภาษีเงินได้
นิติบุคคลไปยังกรรมการและผู้จัดการของจำเลยซึ่งไม่มีอำนาจแล้วก็เป็นการแจ้งการประเมินโดย
ไม่ชอบด้วยเช่นกัน ที่โจทก์ฎีกาว่าประมวลรัษฎากร มาตรา 7 บัญญัติว่า"บรรดารายการ รายงาน
หรือเอกสารอื่น ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต้องนำยื่นนั้นให้กรรมการหรือผู้
เป็นหุ้นส่วนหรือผู้จัดการเป็นผู้ลงลายมือชื่อ" ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นรายการและชำระภาษีในนาม
จำเลยได้ต้องเป็นกรรมการหรือผู้จัดการเพราะประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายพิเศษมิได้บัญญัติให้ผู้
ชำระบัญชีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการแทนในกรณีที่จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วแต่อย่างใดการ
ที่เจ้าพนักงานออกหมายเรียกและมีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรไปถึงกรรมการและผู้จัดการ
ของจำเลยชอบแล้วนั้น เห็นว่าตามบทบัญญัติดังกล่าวที่ให้กรรมการหรือผู้จัดการเป็นผู้มีอำนาจ
ดำเนินการแทนนิติบุคคลนั้น ย่อมหมายถึงกรรมการหรือผู้จัดการที่ยังมีอำนาจดำเนินการแทนโดย
ชอบอยู่ มิได้หมายความว่ากรรมการหรือผู้จัดการที่ไม่มีอำนาจแล้ว กรณีนี้ จำเลยจดทะเบียนเลิก
บริษัทและแต่งตั้งผู้ชำระต่อไปคือผู้ชำระบัญชี ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังที่วินิจฉัยแล้วข้างต้นกรณีนี้ไม่อาจถือได้ว่าจำเลยได้รับแจ้ง
การประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวแล้ว จำเลยยังไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ
พิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรได้ จึงถือไม่ได้ว่าหนี้ภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ที่อาจกำหนด
จำนวนได้แน่นอน ตามมาตรา 9(3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2493 เพราะอาจถูก
เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่
อาจนำหนี้จำนวนดังกล่าวมาฟ้องให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว
ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน(ผู้เกี่ยวคดี สุนทรบุระ-สวิน อักษรายุธ-เสมอ
อินทรศักดิ์)แหล่งที่มาสำนักงานส่งเสริมงานตุลาการแผนกหมายเลขคดีคำศาลฎีกาหมายเลขคดีคำ
ศาลชั้นต้นหมายเลขคดีแดงศาลชั้นต้นหมายเลข เหตุ หนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอนหมายถึง หนี้ที่
ลูกหนี้เจ้าหนี้สามารถกำหนดจำนวนหนี้ได้แน่นอนว่าเป็นหนี้กันอยู่เท่าใด เช่นในสัญญาซื้อขายมี
การตกลงราคาซื้อขายกันไว้แล้วจึงเป็นหนี้ที่สามารถกำหนดจำนวนได้แน่นอน ส่วนหนี้ที่ไม่อาจ
กำหนดจำนวนได้แน่นอนนั้นเช่นหนี้ในมูลละเมิด ซึ่งศาลอาจกำหนดค่าเสียหายให้ตามพฤติการณ์
และความรุนแรงแห่งการละเมิด ตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่วินิจฉัยว่า หนี้ใดอาจกำหนด
จำนวนได้โดยแน่นอน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5205/2531 หนี้ภาษีอากรที่เจ้าพนักงานได้คำนวณ
โดยถูกต้อง ซึ่งจำเลยก็ยอมรับ แต่นำสืบต่อสู้เพียงว่าเจ้าพนักงานประเมินแจ้งให้เสียภาษี
มากเกินไปเท่านั้น ถือว่าเป็นหนี้ซึ่งอาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนแล้ว แม้จำเลยจะนำคดีไปฟ้อง
ขอให้เพิกถอนการประเมินของเจ้าพนักงานประเมิน หรือและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ
พิจารณาอุทธรณ์และคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาก็ตามก็หาทำให้เป็นหนี้ที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้
โดยแน่นอนอีกไม่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 24/2536 หนี้ที่เกิดขึ้นโดยผลของคำพิพากษาแม้ว่าจะยัง

ไม่ถึงที่สุดก็ตาม คู่ความก็ต้องผูกพันในผลของคำพิพากษานั้นจนกว่าคำพิพากษาจะถูกเปลี่ยนแปลง แก้ไข กลับคดีเสีย จึงถือได้ว่าเป็นหน้าที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 9(3) เมื่อจำเลยที่ 1 ทราบค่าบังคับและหมายบังคับคดีแล้วได้โอนทรัพย์สินของตนไปเสียทั้งหมด ส่วนจำเลยที่ 2 ถึงที่ 4 มีทรัพย์สินรวมกันไม่พอชำระหนี้ให้โจทก์ กรณีจึงไม่มีเหตุที่ยังไม่สมควรให้จำเลยที่ 1 ล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 14 หน้าที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 30/2521 จำเลยเข้าทำสัญญาในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้อื่นจึงไม่ใช่คู่สัญญาเป็นส่วนตัว การกระทำที่ว่าจำเลยยกย่าย้ายถ่ายทรัพย์สินของจำเลยหลกว่าจะชำระหนี้แทนลูกหนี้ ก็เป็นหน้าที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 9(3) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1252/2531 หนี้ภาษีอากรซึ่งโจทก์ประเมินแต่ไม่ได้แจ้งการประเมินให้จำเลยทราบโดยชอบ ทำให้จำเลยไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์การประเมินภาษีอากรต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์นั้นเป็นหน้าที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 9(3) เพราะอาจถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไข หรือเพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่มีสิทธิจะนำหนี้ดังกล่าวมาฟ้องให้จำเลยล้มละลาย คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 754/2533 โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เข้าซื้อรถยนต์เรือไปจากโจทก์แล้วผิดสัญญาเช่าซื้อ เป็นผลให้สัญญาเช่าซื้อเลิกกัน โจทก์ก็ยังคงมีกรรมสิทธิ์ในรถยนต์เรือที่จำเลยที่ 1 เข้าซื้อไป จำเลยที่ 1 มีหน้าที่ต้องส่งคืนรถยนต์เรือที่เช่าซื้อ หากคืนไม่ได้จึงจะใช้ราคา ดังนั้นมูลหนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจำเลยขอให้ล้มละลายจึงเป็นมูลหนี้ส่งมอบทรัพย์สิน เมื่อหนี้ส่งมอบรถยนต์เรือคืนยังอยู่ในสภาพที่อาจบังคับกันได้ จึงไม่แน่นอนว่าหนี้ที่จะบังคับให้ใช้ราคาแทนการส่งมอบรถยนต์เรือจะมีหรือไม่ หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องจึงยังไม่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน โจทก์จึงฟ้องขอให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายไม่ได้ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3380/2533 โจทก์จำเลยทำสัญญาประนีประนอมยอมความกันว่าจำเลยกับพวกร่วมกันชำระเงินให้แก่โจทก์ 240,000 บาทโดยแบ่งชำระเป็นงวด หากผิดนัดงวดใดยอมให้โจทก์บังคับคดีได้ทันทีและยอมส่งมอบรถยนต์ที่เช่าซื้อคืนให้โจทก์ในสภาพใช้การได้ ถ้าจำเลยชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว ก็ให้โอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ดังกล่าวตกเป็นของจำเลย เมื่อจำเลยผิดนัดและส่งมอบรถยนต์ให้โจทก์แล้วจึงไม่มีหนี้ที่จะบังคับคดีกันต่อไป โจทก์จะถือเอาเงินจำนวนในสัญญายอม 240,000 บาทมาอ้างว่าจำเลยมีหนี้สินล้นพ้นตัวไม่ได้ เพราะหากพิพาทกันในชั้นบังคับคดีต่อไปก็ยังไม่เป็นที่แน่นอนว่าจำเลยจะต้องชำระเงินจำนวนดังกล่าวให้แก่โจทก์ โจทก์อาจต้องยอมรับคดีคืนตามสัญญาประนีประนอมยอมความ หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้อง จึงเป็นหน้าที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 9(3) หน้าที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนนี้ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการฟ้องคดีล้มละลาย ตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 9(3) เป็นคนละเรื่องกับ เหตุที่ไม่ควรให้ลูกหนี้ล้มละลาย เนื่องจากหนี้นั้นอาจมีการถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยคำวินิจฉัยของศาลหรือศาลสูงซึ่งเป็นกรณีของพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 14 ตอนท้าย ใน การพิจารณาเหตุตาม มาตรา 14 ตอนท้ายนี้ จะต้องได้ความว่า คดีนั้นได้ครบองค์ประกอบตาม มาตรา 9 มาแล้ว เหตุที่ในคำพิพากษาศาลฎีกาที่หมายเหตุนี้นิยามว่า หนี้ที่โจทก์นำมาฟ้องนั้นเป็นหนี้ที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้อย่างแน่นอน เนื่องจากโจทก์ได้นำหนี้ภาษีอากรค้างเป็นมูลหนี้ในการฟ้อง ซึ่งหนี้ภาษีอากรค้างนี้เกิดจากการที่พนักงานประเมินได้แจ้งการประเมินแล้วลูกหนี้ไม่อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ หรือได้อุทธรณ์แล้วคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้มีคำวินิจฉัยแล้วแต่ไม่มีการฟ้องต่อศาล แต่ปรากฏว่าในคดีนี้ ในการแจ้งการประเมินนั้น เป็นการแจ้ง

โดยไม่ชอบ คือได้ส่งหนังสือแจ้งการประเมินไปยังบุคคลที่ไม่มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคล หนังสือดังกล่าวจึงยังไม่เป็นหนี้เด็ดขาดหรือหนี้ภาษีอากรค้าง กรณียังอาจมีการโต้แย้งจำนวนหนี้กันอยู่จึงเป็นหนี้ที่ไม่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอน และศาลฎีกาได้พิพากษายกฟ้องคดีนี้โดยอาศัยเหตุขาดองค์ประกอบในการฟ้องคดีล้มละลายตามพระราชบัญญัติล้มละลายฯ มาตรา 9(3) เอื้อนขุนแก้วคำพิพากษา: โจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นหนี้ค่าภาษีอากรแก่โจทก์ เป็นเงินทั้งสิ้น 584,260.18 บาท เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวให้จำเลยทราบแล้วแต่จำเลยมิได้ชำระ ทั้งมิได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หนี้ภาษีอากรดังกล่าวจึงเป็นหนี้ภาษีอากรค้าง เจ้าหนี้ที่ของโจทก์ได้มีหนังสือทวงถามให้จำเลยชำระรวม 2 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่าสามสิบวันแล้วแต่จำเลยเพิกเฉยขอให้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายจำเลยให้การว่า จำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ยังอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี จำเลยไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว คดีของโจทก์ขาดอายุความเพราะโจทก์นำมาฟ้องเมื่อเกิน 10 ปีแล้ว ทั้งหนังสือแจ้งการประเมินโจทก์ก็ส่งมาไม่ชอบเพราะเมื่อจำเลยจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วต้องส่งไปยังผู้ชำระบัญชี แต่โจทก์กลับส่งไปให้กรรมการของจำเลย ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลยเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2520 โดยมีนายประยูร สุขสวายเป็นผู้ชำระบัญชีเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหมายเรียกไปถึงผู้จัดการของจำเลยเพื่อมาให้อ้อยคำชี้แจงเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีของจำเลย ตามหมายเรียกเอกสารหมาย จ.1 และได้ทำการประเมินภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายของจำเลยในรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518 รวมเป็นค่าภาษีอากรที่จำเลยค้างชำระแก่โจทก์เป็นเงิน 584,260.18 บาทเจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรบุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และภาษีเงินได้นิติบุคคลไปให้กรรมการและผู้จัดการของจำเลยทราบ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2523 ตามเอกสารหมาย จ.9 และ จ.11 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่าโจทก์ออกหมายเรียกและแจ้งการประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย กับภาษีเงินได้นิติบุคคลไปยังกรรมการหรือผู้จัดการของจำเลยชอบหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2520 โดยมีนายประยูรเป็นผู้ชำระบัญชี ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1249 บัญญัติว่า"ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็น เพื่อการชำระบัญชี" มาตรา 1250บัญญัติว่า "หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือชำระสะสางกิจการงานของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายหนี้สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น" และมาตรา 1259ยังบัญญัติว่า "ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อมมีอำนาจดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ (1)...(2) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็นเพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี (3)...ดังนั้นเมื่อจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ผู้ชำระบัญชีย่อมมีอำนาจดำเนินการของจำเลยตามบทกฎหมายดังกล่าว กรรมการหรือผู้จัดการของจำเลยหาอำนาจดำเนินการของจำเลยอีกต่อไปไม่การที่เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์มีหมายเรียกถึงผู้จัดการของจำเลยเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 ภายหลังที่จำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วเพื่อให้ไปให้อ้อยคำและชี้แจงเกี่ยวกับภาษีรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518 โดยมีได้มีหมายเรียกไปถึงผู้ชำระบัญชีซึ่งมีอำนาจหน้าที่จึงไม่ชอบและแม้ผู้จัดการของจำเลยได้

มอบอำนาจให้ผู้ชำระบัญชีไปให้ถ้อยคำชี้แจงต่อเจ้าพนักงานของโจทก์ตามหนังสือมอบอำนาจ เอกสารหมายเลข 3 ก็เป็นการมอบอำนาจที่ผู้มอบอำนาจไม่มีอำนาจจะกระทำได้มาแต่ต้น จึงไม่มีผลแต่อย่างใด และไม่อาจถือได้ว่าผู้ชำระบัญชีได้ทราบโดยชอบแล้ว ทั้งการที่เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายกับภาษีเงินได้นิติบุคคลไปยังกรรมการและผู้จัดการของจำเลยซึ่งไม่มีอำนาจแล้วก็เป็นการแจ้งการประเมินโดยไม่ชอบด้วยเช่นกัน ที่โจทก์ฎีกาว่าประมวลรัษฎากร มาตรา 7 บัญญัติว่า "บรรดารายการ รายงาน หรือเอกสารอื่น ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต้องนำยื่นนั้น ให้กรรมการหรือผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้จัดการเป็นผู้ลงลายมือชื่อ" ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นรายการและชำระภาษีในนามจำเลยได้ต้องเป็นกรรมการหรือผู้จัดการเพราะประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายพิเศษมิได้บัญญัติให้ผู้ชำระบัญชีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการแทนในกรณีที่จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วแต่อย่างใด การที่เจ้าพนักงานออกหมายเรียกและมีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรไปถึงกรรมการและผู้จัดการของจำเลยชอบแล้วนั้น เห็นว่าตามบทบัญญัติดังกล่าวที่ให้กรรมการหรือผู้จัดการเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคลนั้น ย่อมหมายถึงกรรมการหรือผู้จัดการที่ยังมีอำนาจดำเนินการแทนโดยชอบอยู่ มิได้หมายความว่ากรรมการหรือผู้จัดการที่ไม่มีอำนาจแล้ว กรณีนี้ จำเลยจดทะเบียนเลิกบริษัทและแต่งตั้งผู้ชำระต่อไปคือผู้ชำระบัญชี ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังที่วินิจฉัยแล้วข้างต้นกรณีนี้ไม่อาจถือได้ว่าจำเลยได้รับแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวแล้ว จำเลยยังไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรได้ จึงถือไม่ได้ว่าหนี้ภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน ตามมาตรา 9(3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2493 เพราะอาจถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่อาจนำหนี้จำนวนดังกล่าวมาฟ้องให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้วฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน ดูฉบับย่อฎีกาตัดสินเกี่ยวกับปัญหาข้อกฎหมายคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1532/2537 กรมสรรพากรโจทก์บริษัท วา รี ทิพย์ จำกัดจำเลย ป.พ.พ. ม. 1250 พ.ร.บ.ล้มละลาย พ.ศ.2483 ม. 9 (3) บริษัทจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัท ผู้ชำระบัญชีย่อมมีอำนาจชำระสะสางการงานของบริษัทให้เสร็จไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1250, 1259(3) กรรมการหรือผู้จัดการของจำเลยหาอำนาจอีกต่อไปไม่ การที่เจ้าพนักงานประเมินของกรมสรรพากรมีหมายเรียกและแจ้งการประเมินภาษีของบริษัทไปยังกรรมการและผู้จัดการของจำเลยจึงเป็นการไม่ชอบ กรณีนี้ไม่อาจถือได้ว่าจำเลยได้รับแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวแล้ว จำเลยจึงยังไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรได้ จึงถือไม่ได้ว่าหนี้ภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้โดยแน่นอนตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2483 มาตรา 9(3) เพราะอาจจะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่มีอำนาจนำหนี้มาฟ้องให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายโจทก์ฟ้องว่า จำเลยเป็นหนี้ค่าภาษีอากรแก่โจทก์ เป็นเงินทั้งสิ้น 584,260.18 บาท เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวให้จำเลยทราบแล้วแต่จำเลยมิได้ชำระ ทั้งมิได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หนี้ภาษีอากรดังกล่าวจึงเป็นหนี้ภาษีอากรค้าง เจ้าหน้าที่ของโจทก์ได้มีหนังสือทวงถามให้จำเลยชำระรวม 2 ครั้ง ซึ่งแต่ละครั้งมีระยะเวลาห่างกันไม่น้อยกว่าสามสิบวันแล้วแต่จำเลยเพิกเฉยขอให้มีความสั่งพิทักษ์ทรัพย์จำเลยเด็ดขาดและพิพากษาให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลายจำเลยให้การ

ว่า จำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ยังอยู่ในระหว่างการชำระบัญชี จำเลยไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว คดีของโจทก์ขาดอายุความเพราะโจทก์นำมาฟ้องเมื่อเกิน 10 ปีแล้ว ทั้งหนังสือแจ้งการประเมิน โจทก์ก็ส่งมาไม่ชอบเพราะเมื่อจำเลยจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วต้องส่งไปยังผู้ชำระบัญชี แต่โจทก์ กลับส่งไปให้กรรมการของจำเลย ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิจารณาแล้วพิพากษายกฟ้องโจทก์ อุทธรณ์ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนโจทก์ฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติว่า จำเลย เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ได้จดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2520 โดยมีนาย ประยูร สุขสวายเป็นผู้ชำระบัญชีเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้ มีหมายเรียกไปถึงผู้จัดการของจำเลยเพื่อมาให้ถ้อยคำชี้แจงเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีของจำเลย ตามหมายเรียกเอกสารหมาย จ.1 และได้ทำการประเมินภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายของจำเลยในรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518 รวมเป็น ค่าภาษีอากรที่จำเลยค้างชำระแก่โจทก์เป็นเงิน 584,260.18 บาทเจ้าพนักงานประเมินของโจทก์ได้ มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรบุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย และภาษีเงินได้นิติบุคคลไปให้ กรรมการและผู้จัดการของจำเลยทราบ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2523 ตามเอกสารหมาย จ.9 และ จ.11 มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่าโจทก์ออกหมายเรียกและแจ้งการประเมิน ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่าย กับภาษีเงินได้นิติบุคคลไปยังกรรมการหรือผู้จัดการของ จำเลยชอบหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2520 โดยมีนายประยูรเป็นผู้ชำระบัญชี ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1249 บัญญัติว่า"ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้วก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่า เวลาที่จำเป็น เพื่อการชำระบัญชี" มาตรา 1250บัญญัติว่า "หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือ ชำระสะสางกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายหนี้สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น" และมาตรา 1259ยังบัญญัติว่า "ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อม มีอำนาจดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ (1)...(2) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็น เพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี (3)...ดังนั้นเมื่อจำเลยได้จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว ผู้ ชำระบัญชีย่อมมีอำนาจดำเนินการของจำเลยตามบทกฎหมายดังกล่าว กรรมการหรือผู้จัดการ ของจำเลยหา มีอำนาจดำเนินการของจำเลยอีกต่อไปไม่การที่เจ้าพนักงานประเมินของโจทก์มี หมายเรียกถึงผู้จัดการของจำเลยเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2520 ภายหลังที่จำเลยได้จดทะเบียน เลิกบริษัทแล้วเพื่อให้ไปให้ถ้อยคำและชี้แจงเกี่ยวกับภาษีรอบระยะเวลาบัญชีปี พ.ศ. 2517-2518 โดยมีได้มีหมายเรียกไปถึงผู้ชำระบัญชีซึ่งมีอำนาจหน้าที่จึงไม่ชอบและแม้ผู้จัดการของจำเลยได้ มอบอำนาจให้ผู้ชำระบัญชีไปให้ถ้อยคำชี้แจงต่อเจ้าพนักงานของโจทก์ตามหนังสือมอบอำนาจ เอกสารหมาย จ.3 ก็เป็นการมอบอำนาจที่ผู้มอบอำนาจไม่มีอำนาจจะกระทำได้มาแต่ต้น จึงไม่มีผล แต่อย่างใด และไม่อาจถือได้ว่าผู้ชำระบัญชีได้ทราบโดยชอบแล้ว ทั้งการที่เจ้าพนักงานประเมิน ของโจทก์ได้มีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหัก ณ ที่จ่ายกับภาษีเงินได้ นิติบุคคลไปยังกรรมการและผู้จัดการของจำเลยซึ่งไม่มีอำนาจแล้วก็เป็นการแจ้งการประเมินโดย ไม่ชอบด้วยเช่นกัน ที่โจทก์ฎีกาว่าประมวลรัษฎากร มาตรา 7 บัญญัติว่า"บรรดารายการ รายงาน หรือเอกสารอื่น ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต้องนำยื่นนั้นให้กรรมการหรือผู้ เป็นหุ้นส่วนหรือผู้จัดการเป็นผู้ลงลายมือชื่อ" ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่ยื่นรายการและชำระภาษีในนาม จำเลยได้ต้องเป็นกรรมการหรือผู้จัดการเพราะประมวลรัษฎากรเป็นกฎหมายพิเศษมิได้บัญญัติให้ผู้ ชำระบัญชีเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการแทนในกรณีที่จดทะเบียนเลิกบริษัทแล้วแต่อย่างใดการ

ที่เจ้าพนักงานออกหมายเรียกและมีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีอากรไปถึงกรรมการและผู้จัดการของจำเลยชอบแล้วนั้น เห็นว่าตามบทบัญญัติดังกล่าวที่ให้กรรมการหรือผู้จัดการเป็นผู้มีอำนาจดำเนินการแทนนิติบุคคลนั้น ย่อมหมายถึงกรรมการหรือผู้จัดการที่ยังมีอำนาจดำเนินการแทนโดยชอบอยู่ มิได้หมายความว่าถึงกรรมการหรือผู้จัดการที่ไม่มีอำนาจแล้ว กรณีนี้ จำเลยจดทะเบียนเลิกบริษัทและแต่งตั้งผู้ชำระต่อไปคือผู้ชำระบัญชี ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังที่วินิจฉัยแล้วข้างต้นกรณีไม่อาจถือได้ว่าจำเลยได้รับแจ้งการประเมินภาษีอากรจำนวนดังกล่าวแล้ว จำเลยยังไม่อาจใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามประมวลรัษฎากรได้ จึงถือไม่ได้ว่าหนี้ภาษีอากรดังกล่าวเป็นหนี้ที่อาจกำหนดจำนวนได้แน่นอน ตามมาตรา 9(3) แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. 2493 เพราะอาจถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือเพิกถอนโดยคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้ โจทก์จึงไม่อาจนำหนี้จำนวนดังกล่าวมาฟ้องให้จำเลยเป็นบุคคลล้มละลาย ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้วฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"พิพากษายืน

องค์คณะ

กู่เกียรติ สุนทรบุระ · สวิน อักษรายุธ · เสมอ อินทรศักดิ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1532/2537>